

Jaarverslag 2007

Stichting Pensioenfonds HAL

Rotterdam

Inhoud

Algemene gegevens	3
Samenstelling bestuur, directie en deelnemersraad etc.	4
Meerjarenoverzichten van kengetallen en kerncijfers	5
Jaarverslag	7
Bestuursverslag	8
Ontwikkelingen	10
Vooruitzichten	16
Jaarrekening	17
Algemene toelichting	18
Balans	22
Staat van baten en lasten	24
Kasstroomoverzicht	25
Actuariële en bedrijfstechnische analyse	26
Toelichting op de balans	27
Toelichting op de staat van baten en lasten	33
Resultaatbestemming	34
Overige gegevens	35
Vaststelling	36
Financiële overeenkomst met sponsor	36
Actuariële verklaring	36
Accountantsverklaring	36
Actuariële verklaring	38
Accountantsverklaring	40

Algemene gegevens

Samenstelling bestuur, directie en deelnemersraad etc.

1 Bestuur

Aangewezen door de Raad van Commissarissen van HAL Holding N.V.

M.F. Groot	voorzitter	periodiek aftredend per 31-12-2011
S.E. Eisma	lid	periodiek aftredend per 31-12-2009

Gekozen door de deelnemers

A.C. Snelleman	secretaris	periodiek aftredend per 31-12-2009
J.N. van Wiechen	lid	periodiek aftredend per 31-12-2011

2 Directie

R. Kers	directeur	sinds 14-12-2001
F.A.C. van der Vis	directeur	sinds 31-05-2002

3 Deelnemersraad

C.P. Huurman	voorzitter	periodiek aftredend per 31-12-2009
H. Gierman	secretaris	periodiek aftredend per 31-12-2009
J.J. de Haan	lid	periodiek aftredend per 31-12-2009
A.S.Vink	lid	periodiek aftredend per 31-12-2009
J.P. de Wit	lid	periodiek aftredend per 31-12-2009

4 Accountant

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. te Rotterdam

5 Actuaris

Towers Perrin te Rotterdam

Meerjarenoverzichten van kengetallen en kerncijfers

	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
DEELNEMERS										
Aantallen										
Deelnemers (actieve)	34	33	30	34	40	40	43	39	37	34
Gewezen deelnemers	393	427	474	524	598	675	762	856	942	1.035
Ouderdomspensioen	1.238	1.265	1.284	1.272	1.243	1.218	1.193	1.152	1.134	1.099
Nabestaandenpensioen	542	531	529	533	516	514	504	495	491	491
Arbeidsongeschiktheidspensioen	1	1	1	1	-	-	-	-	-	1
<i>Totaal deelnemers</i>	2.208	2.257	2.318	2.364	2.397	2.447	2.502	2.542	2.604	2.660
Bedragen x € 1.000										
<i>Pensioenuitkeringen</i>										
Ouderdomspensioen	2.806	2.932	3.050	3.139	3.172	3.183	2.658	2.691	2.735	2.811
Nabestaandenpensioen	1.987	2.003	2.075	2.081	1.899	1.920	1.659	1.620	1.590	1.618
Arbeidsongeschiktheidspensioen	2	2	2	1	-	-	-	-	7	29
<i>Totaal pensioenuitkeringen</i>	4.795	4.937	5.127	5.221	5.071	5.103	4.317	4.311	4.332	4.458
Afkopen	-	-	-	-	-	-	-	68	66	104
Gratificaties	890	898	906	902	878	779	771	747	1.470	720
<i>Toegekende pensioenaanpassing*</i>	1,48 %	1,25 %	1,45%	0,82%	1,59%	3,24%	3,35%	2,89%	1,42%	1,24%

* De pensioenrechten en pensioenaanspraken van pensioengerechtigden en gewezen deelnemers worden niet doelgericht aangepast. Het bestuur van het Fonds kan evenwel besluiten om jaarlijks een toeslag te verlenen indien de financiële situatie van het Fonds zodanig is dat toekenning van een toeslag niet ten koste gaat van de pensioenrechten en pensioenaanspraken en het Fonds over vrij eigen vermogen beschikt.

	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
FINANCIËLE KERNCIJFERS										
Bedragen x € 1.000										
Beleggingsopbrengsten										
Directe opbrengsten	2.328	2.512	2.762	3.632	3.804	4.189	5.890	5.751	5.327	5.348
Indirecte opbrengsten	4.301	15.874	16.706	9.703	9.432	(9.980)	2.182	62	(496)	13.034
Kosten	(8)	(7)	(8)	(6)	(15)	(16)	(134)	(109)	(92)	(118)
<i>Totaal beleggingsopbrengsten</i>	6.621	18.379	19.460	13.329	13.221	(5.807)	7.938	5.704	4.739	18.264
Performance										
Aandelen	5,24%	24,42%	28,16%	16,23%	19,92%	-18,71%	6,57%	1,51%	18,15%	26,63%
Obligaties	3,45%	0,59%	3,79%	7,17%	5,52%	8,36%	6,66%	7,06%	-2,51%	13,69%
Obligatiefondsen	1,90%	-1,89%	5,12%	-%	-%	-%	7,62%	5,94%	-1,88%	12,29%
Onderhandse leningen	-%	-%	-%	-%	-%	-%	-%	-%	-%	16,49%
Hypothecaire leningen	3,32%	3,63%	3,28%	4,36%	5,05%	5,07%	4,99%	4,92%	5,52%	6,56%
Deposito's en liquide middelen	4,05%	3,29%	1,92%	1,87%	2,13%	3,29%	4,06%	4,07%	2,60%	3,10%
'Total return'	4,42%	13,16%	15,37%	11,12%	11,95%	-4,60%	6,57%	4,72%	3,86%	17,26%
Beleggingsportefeuille										
Aandelen	92.300	87.713	74.606	57.361	58.237	50.079	50.997	46.925	46.926	37.833
Obligaties	42.692	43.531	49.062	57.899	53.678	56.309	68.694	62.086	62.970	66.088
Obligatiefondsen	10.299	10.107	10.301	-	-	-	-	7.372	7.323	7.866
Hypothecaire leningen	1.154	1.169	2.045	2.521	1.804	2.240	1.413	1.255	1.186	1.103
Deposito's en liquide middelen	4.043	9.943	4.629	9.853	7.154	1.744	1.095	2.102	1.614	9.060
<i>Totaal beleggingen</i>	150.488	152.463	140.643	127.634	120.873	110.372	122.199	119.740	120.019	121.950
Overige activa en passiva	575	(1.695)	984	1.530	1.847	2.052	2.616	2.920	2.516	2.195
Totaal aanwezig vermogen	151.063	150.768	141.627	129.164	122.720	112.424	124.815	122.660	122.535	124.145
Technische voorzieningen	51.694	66.338	69.070	71.867	74.308	71.578	72.974	60.527	61.725	62.969
Stichtingskapitaal en reserves	99.369	84.430	72.557	57.297	48.412	40.846	51.841	62.133	67.510	61.176
Solvabiliteit										
Dekkingsgraad *	292%	227%	205%	180%	165%	157%	171%	203%	199%	197%
Rentetermijnstructuur	4,70%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%	2%

* Met ingang van 1 januari 2007 worden de technische voorzieningen vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur. Tot en met het boekjaar 2006 zijn de technische voorzieningen vastgesteld op basis van een vaste rekenrente van 2%.

Jaarverslag

Bestuursverslag

1 Inleiding

Voor u ligt het verslag over het 70^e boekjaar van Stichting Pensioenfonds HAL (het "Fonds"), opgericht op 15 december 1937 en statutair gevestigd te Rotterdam.

Het Fonds heeft ten doel het verstrekken van pensioenen en andere uitkeringen aan deelnemers en gewezen deelnemers en hun nabestaanden. Het bestuur van het Fonds zet zich voor deze doelstelling in door een solide financieel beheer te voeren, waardoor de verplichtingen ten opzichte van de fondsleden nu en in de toekomst nagekomen kunnen worden tegen voor de werkgever redelijke kosten.

2 Bestuur

2.1 Bestuur

Het Bestuur kwam gedurende het boekjaar 2007 viermaal in vergadering bijeen. Onder meer de volgende onderwerpen kwamen aan de orde:

- het vaststellen van de jaarrekening 2006;
- ontwikkelingen Pensioenwet en Financieel Toetsingskader;
- Pension Fund Governance;
- het vaststellen van de statuten, reglementen en uitvoeringsovereenkomst;
- het vaststellen van de pensioenaanpassing per 1 januari 2008;
- het beleggingsbeleid;
- jubileumviering 2007;
- het toekennen van een kerstgratificatie.

De bestuurstermijnen van de heren M.F. Groot en J.N. van Wiechen liepen dit boekjaar af. Beide heren zijn voor een periode van vier jaar herbenoemd.

Het afgelopen jaar zijn aan het Fonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door De Nederlandsche Bank N.V. (DNB) geen aanwijzingen aan het Fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het Fonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder. De vermogenspositie is zodanig dat er geen lange- of kortetermijnherstelplan van toepassing is.

2.2 Directie en dagelijkse leiding

De dagelijkse leiding wordt gevormd door de Directie. Regelmatig vindt er overleg plaats tussen de Directie en het Bestuur. Maandelijks legt de Directie verantwoording af aan het Bestuur door middel van een managementrapportage. De bevoegdheden en taken van de Directie zijn door het Bestuur vastgelegd in een reglement.

2.3 *Deelnemersraad*

Het Bestuur en Directie van het Fonds hebben in 2007 tweemaal met de Deelnemersraad vergaderd. Daarnaast heeft de Deelnemersraad ook nog eenmaal vergaderd met de Directie. Tijdens deze vergaderingen zijn o.a. de jaarrekening 2006, de halfjaarcijfers 2007, Pension Fund Governance, de statuten, de reglementen, de uitvoeringsovereenkomst, het beleggingsbeleid, de jublieumviering en de aanpassing van de pensioenen per 1 januari 2008 besproken.

In het kader van de invoering van de Pensioenwet heeft het Fonds in 2007 een raadpleging omtrent medezeggenschap onder de gepensioneerden gehouden. Ruim 88% van de respondenten heeft gekozen voor vertegenwoordiging door middel van een deelnemersraad.

Ontwikkelingen

1 Ontwikkelingen ten aanzien van pensioenen

1.1 Financiële positie van het Fonds

Met ingang van 1 januari 2007 is voor pensioenfondsen het Financieel Toetsingskader (FTK) van kracht geworden. De belangrijkste wijziging betreft het waarden van de voorziening pensioenverplichtingen (VPV) op marktwaarde. De invloed van deze wijziging op de voorzieningen en het vermogen is als een stelselwijziging verantwoord in het beginvermogen per 1 januari 2007.

Onder het FTK is het 'vereist eigen vermogen' het vermogen dat hoort bij de zogeheten evenwichtssituatie van het Fonds. In die evenwichtssituatie is het eigen vermogen zodanig vastgesteld dat met de wettelijk vastgestelde zekerheidsmaat van 97,5% wordt voorkomen dat het Fonds binnen één jaar over minder middelen beschikt dan nodig om te kunnen voldoen aan de onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Met andere woorden, de kans dat het Fonds zich één jaar later in een situatie van onderdekking bevindt, is kleiner dan of gelijk aan 2,5%.

De toezichthouder, De Nederlandsche Bank N.V., heeft een gestandaardiseerde methode vastgesteld om te toetsen of er voldoende eigen vermogen aanwezig is: de standaardtoets. De standaardtoets meet voor een aantal risicofactoren het mogelijke (negatieve) effect (in euro's) op het eigen vermogen. Omdat de resultaten van de standaardtoets afhankelijk zijn van marktomstandigheden en het risicoprofiel van de aanwezige beleggingen, fluctueren ze in de loop van de tijd. Het vereiste eigen vermogen op basis van deze toets bedraagt ultimo 2007 € 12.405.000. Het feitelijke eigen vermogen van het Fonds ultimo 2007 bedraagt € 99.369.079. Dit betekent dat het Fonds ultimo 2007 voldoet aan de solvabiliteitstoets.

1.2 Pensioenaanpassingen

De pensioenrechten en pensioenaanspraken van pensioengerechtigden en gewezen deelnemers worden niet doelgericht aangepast. Het bestuur van het Fonds kan evenwel besluiten om jaarlijks een toeslag te verlenen indien de financiële situatie van het Fonds zodanig is dat toekenning van een toeslag niet ten koste gaat van de pensioenrechten en pensioenaanspraken en het Fonds over vrij eigen vermogen beschikt. Er wordt niet gereserveerd voor eventuele toekomstige indexatie.

Per 1 januari 2007 werden de ingegane pensioenen en premievrije aanspraken van gewezen deelnemers verhoogd met 1,25%. Per 1 januari 2008 werd een verhoging van 1,48 % doorgevoerd. Deze verhoging is reeds in de Voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2007 verantwoord.

1.3 *Pensioenuitkeringen*

De pensioenuitkeringen over 2007 bedroegen € 4.794.948 versus € 4.936.802 in het jaar ervoor, een daling met 2,9 %. Deze daling is de resultante van de indexatie per 1 januari 2007 en de wijziging van het aantal pensioengerechtigden en hun uitkeringen.

Tevens heeft het Bestuur besloten aan alle gepensioneerden een kerstgratificatie van € 500 toe te kennen. De totale kosten hiervan bedroegen € 890.000 (2006: € 898.000).

Ten slotte heeft het Bestuur besloten aan alle gepensioneerden een kerstpakket te geven. De totale kosten hiervan bedroegen € 140.022 (2006: € 157.343).

1.4 *Pensioenverplichtingen*

Per 1 januari 2007 is de nieuwe Pensioenwet van kracht geworden. De financiële kern van deze wet, het Financieel Toetsingskader, betekent met name een belangrijke wijziging in de waardering van de verplichtingen. Onder het vorige toezichtsregime konden verplichtingen gewaardeerd worden tegen een vaste rekenrente. Onder het FTK dienen de verplichtingen gewaardeerd te worden tegen de marktrente. Tevens dient er bij de vaststelling van de verplichtingen rekening te worden gehouden met de ontwikkeling van de levensverwachtingen.

De invloed van deze wijziging op de voorzieningen en het vermogen bedraagt € 10.720.473 en is als een stelselwijziging verantwoord in het beginvermogen per 1 januari 2007.

In 2006 heeft het Fonds een onder het FTK verplichte solvabiliteits- en continuïteitstoets laten uitvoeren. De conclusie van deze toets is dat het Fonds met een zekerheid van meer dan 95% zowel op korte, lange en zeer lange termijn aan haar verplichtingen zal kunnen voldoen. In 2008 zal het Fonds deze analyse opnieuw laten uitvoeren.

1.5 *Herverzekeringen*

Het overlijdensrisico van de deelnemers uit hoofde van de pensioenregeling wordt op risicobasis herverzekerd. Het door het Fonds te dragen eigen risico, het z.g. eigen behoud, per deelnemer is gelijk aan € 150.000. Het in 2007 totaal herverzekerde bedrag bedroeg € 19.213.000 (2006: € 15.578.000).

Het risico in verband met het ANW-hiaat is herverzekerd in de vorm van risicokapitalen. Hierbij wordt geen eigen behoud gehanteerd. Het totaal verzekerd kapitaal bedroeg in 2007 € 4.925.000 (2006: € 4.293.000).

Het risico van arbeidsongeschiktheid met betrekking tot het arbeidsongeschiktheidspensioen is herverzekerd, waarbij een eigen behoud geldt van € 10.000 jaarlijkse uitkering. Het totaal verzekerd pensioen in het boekjaar 2007 bedroeg € 1.083.900 (2006: € 858.400). Het risico uit hoofde van de WIA is volledig herverzekerd.

1.6 Actuarieel verslag

Het actuarieel resultaat over het boekjaar 2007 ad € 4.218.888 (2006: € 11.872.551) kan als volgt nader worden toegelicht.

Het resultaat op beleggingen in 2007 bedroeg € 4.462.445 (2006: € 16.957.151).

Het totale resultaat op de gehanteerde grondslagen in 2007 bedroeg € (67.553) (2006: € 637.662). Aangezien in de praktijk de bestandsontwikkeling afwijkt van de gehanteerde grondslagen ontstaan resultaten voor het Fonds. Dit negatieve resultaat is met name toe te schrijven aan een afwijking van het aantal overlijdensgevallen in 2007 ten opzichte van de door het Fonds gehanteerde aannames.

Het effect van de wijziging in de rentetermijnstructuur op de voorziening pensioenverplichtingen per 31 december 2007 bedraagt € 2.561.408. De gemiddelde rekenrente behorende bij de duration van de pensioenverplichtingen bedraagt per 31 december 2007 4,70%. Per 1 januari 2007 bedroeg de gemiddelde rekenrente 4,21%.

Premie

Zoals tussen werkgever en het Fonds overeengekomen, betaalt de werkgever de actuarieel benodigde premie indien de dekkinggraad op basis van een op 4% berekende voorziening pensioenverplichtingen van het Fonds tussen 120% en 130% ligt.

Indien de dekkinggraad hoger is dan 130% voorziet de overeenkomst in een mechanisme van premiekorting.

Indien de dekkinggraad lager is dan 120% voorziet de overeenkomst in extra premiestortingen door de werkgever.

2007

Kostendeckende premie o.b.v. FTK	856.421
Actuarieel benodigde premie	910.619

Voor de jaren 2006 en 2007 is aan de werkgever geen premie in rekening gebracht.

Met ingang van 1 januari 2008 is tussen werkgever en het Fonds een nieuwe uitvoeringsovereenkomst gesloten. Met betrekking tot de premiebetaling is hierin het volgende overeengekomen:

- De werkgever betaalt de kostendeckende premie, berekend op basis van een gedempte rekenrente van 4%.
- Indien de dekkinggraad hoger is dan het op basis van artikel 132 van de Pensioenwet berekende vereist eigen vermogen voorziet de overeenkomst in een mechanisme van premiekorting.
- Indien de dekkinggraad lager is dan het op basis van artikel 132 van de Pensioenwet berekende vereist eigen vermogen voorziet de overeenkomst in extra premiestortingen door de werkgever.

- De werkgever is bevoegd de feitelijk af te dragen premie te maximeren op 30% van de salarissom van de deelnemers aan de pensioenregeling.

2 Ontwikkelingen ten aanzien van beleggingen

2.1 Algemeen

Het beleggingsbeleid wordt vastgesteld door het Bestuur. Het beleggingsbeleid is vastgelegd in de Verklaring beleggingsbeginselen. Dit beleid wordt tijdens de bestuursvergaderingen geëvalueerd en zo nodig aangepast. De verdeling per 31 december 2006 en 2007 is als volgt:

	<u>2007</u>	<u>2006</u>
Aandelen	61,0%	58,1%
Obligaties en obligatiefondsen	35,1%	35,6%
Hypothecaire leningen	0,8%	0,8%
Deposito's en liquide middelen	2,7%	6,6%
Overige activa en passiva	0,4%	-1,1%

Maandelijks rapporteert de Directie aan het Bestuur omtrent de uitvoering van het beleggingsbeleid en tijdens de bestuursvergaderingen wordt hier een verdere toelichting op gegeven. Ieder kwartaal wordt verslag uitgebracht aan De Nederlandsche Bank N.V. over de wijzigingen in de beleggingsportefeuille alsook over de behaalde resultaten.

In de tweede helft van 2007 is er op de financiële markten onrust ontstaan doordat de afgelopen jaren het risico van kredieten niet juist is geprijsd. Aangezien het Fonds grotendeels in Europese staatsleningen belegt en geen directe beleggingen heeft in de door de kredietcrisis getroffen leningen, is de waarde van de obligatieportefeuille nauwelijks door deze crisis beïnvloed. Wel ondervindt het Fonds de indirecte gevolgen, doordat deze crisis ook andere delen van de financiële markten raakt, zoals de aandelenmarkten.

2.2 Aandelen

In het jaar 2007 hebben de door ons gevolgde aandelenmarkten een positief resultaat laten zien. De door ons Fonds gebruikte benchmark, de MSCI EMU-index, heeft over 2007 een performance behaald van 7,82% (2006: 21,92%). De performance van onze aandelenportefeuille bedroeg 5,24% (2006: 24,42%).

2.3 Obligaties en obligatiefondsen

De performance van onze portefeuille bedroeg 3,15% (2006: 0,13%) tegenover 2,95% (2006: -0,38%) voor de door ons gebruikte benchmark, de 7-jarige Nederlandse Staatsleningen.

De obligatieportefeuille wordt zodanig belegd, dat de jaarlijkse kasstromen voldoende zijn om voor de komende tien jaar aan de uitkering van de pensioenen te kunnen voldoen.

2.4 Hypothecaire leningen

In het verslagjaar zijn er geen nieuwe hypothecaire leningen verstrekt. Het aantal uitstaande hypothecaire leningen is verder gedaald, van 9 ultimo 2006 tot 8 ultimo 2007. Het beleid van het Fonds blijft erop gericht hypothecaire leningen te verstrekken aan werknemers van de toetredende rechtspersonen tegen de markttrente minus een half procent.

De hypothecaire leningen hebben een rendement van 3,32% (2006: 3,63%) behaald.

2.5 Deposito's en liquide middelen

Het saldo liquide middelen per ultimo 2007 bedraagt € 4.042.658. Per 31 december 2007 wordt hiervan € 4.000.000 als deposito aangehouden. In de loop van 2008 zal een gedeelte van dit saldo geïnvesteerd worden in obligaties. Ook zal een gedeelte van dit saldo worden aangewend voor de betaling van de pensioenen.

De deposito's en liquide middelen hebben een rendement van 4,05% (2006: 3,29%) behaald.

2.6 Risicoanalyse

Beleggingsrisico's

De beheersing van risico's in de beleggingsportefeuille is in de eerste plaats gericht op het realiseren van de langetermijndoelstellingen van het Fonds en vindt plaats binnen het integrale ALM-kader.

Het valutarisico wordt beperkt door te beleggen in activa die in euro zijn genoteerd, danwel te beleggen in activa in een andere valuta ter afdekking van een aangegane verplichting in dezelfde valuta.

Het kredietrisico wordt beperkt door gespreid te beleggen in een gespreide portefeuille van hoogwaardige debiteuren met minimaal een A-rating.

Het renterisico wordt beperkt door voor een periode van tien jaar de cashflow uit activa en de uitkeringsverplichtingen zo veel mogelijk te matchen.

Het prijsrisico van zakelijke en vastrentende waarden wordt beheerst door te beleggen in een gespreide portefeuille van aandelen en obligaties.

Verzekeringstechnische risico's

Ouderdoms- en nabestaandenpensioenen worden levenslang uitgekeerd. Het Fonds houdt om die reden rekening met de meest recente levensverwachtingen van de fondsleden, gebaseerd op waarnemingen uit het verleden. Met toekomstige effecten, die een verlenging van de levensverwachting veroorzaken, is rekening gehouden door het toepassen van een generatietafel.

Het risico van vroegtijdig overlijden en arbeidsongeschiktheid is grotendeels verzekerd.

Operationele risico's

Het Fonds tracht de operationele risico's te beperken door maatregelen te treffen om de continuïteit en integriteit van de processen te waarborgen. Onder deze maatregelen vallen o.a. back-up en recovery-processen, procesbeschrijvingen, controlemaatregelen en opleiding. Deze maatregelen worden op geregelde basis door externe partijen beoordeeld.

2.7 Corporate Governance / Pension Fund Governance

Op 9 december 2003 presenteerde de Commissie corporate governance de definitieve Nederlandse corporate governance-code voor beursgenoteerde vennootschappen met een statutaire zetel in Nederland. Deze code treedt in werking vanaf het boekjaar op of na 1 januari 2004. Voor institutionele beleggers geldt als principe dat zij onder andere jaarlijks hun beleid publiceren ten aanzien van het uitoefenen van het stemrecht op aandelen die zij houden in beursgenoteerde vennootschappen en dat zij verslag doen van de uitvoering van dit beleid. De investeringen van het Fonds in Nederlandse beursgenoteerde aandelen vindt momenteel geheel plaats via fondsen. Als gevolg hiervan heeft het Fonds geen aandeelhoudersrechten in beursgenoteerde Nederlandse ondernemingen. Indien het Fonds in de toekomst wel directe belangen zal houden in Nederlandse beursgenoteerde aandelen, zal het Bestuur zich tijdig over het te voeren beleid buigen.

Door de invoering van de Pensioenwet per 1 januari 2007 zijn de door de Stichting van de Arbeid (STAR) geformuleerde principes voor goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance) verankerd in een wettelijk kader. De principes hebben betrekking op transparantie, openheid en communicatie, zorgvuldig bestuur, deskundigheid, intern toezicht en verantwoording.

In 2007 heeft het Bestuur op deze principes de volgende acties ondernomen:

- Er heeft een raadpleging onder de gepensioneerden plaatsgevonden. De gepensioneerden hadden de keus tussen vertegenwoordiging door middel van een zetel in het bestuur of door middel van een deelnemersraad. De gepensioneerden hebben gekozen voor vertegenwoordiging door middel van een deelnemersraad;
- Er is met ingang van 1 januari 2008 een Verantwoordingsorgaan ingesteld. In dit orgaan zijn de leden van de deelnemersraad opgenomen en een vertegenwoordiger van de werkgever;
- Er is een klachten- en geschillenregeling van kracht geworden;
- De statuten, het pensioenreglement en de uitvoeringsovereenkomst zijn aangepast.

In 2008 zal, na advies van het Verantwoordingsorgaan, over de inrichting van het interne toezicht een besluit worden genomen.

Tevens zullen in 2008 plannen voor deskundigheidsbevordering en communicatie worden uitgewerkt.

Het Verantwoordingsorgaan zal voor het eerst over het boekjaar 2008 verslag doen van haar bevindingen.

Vooruitzichten

Voor het komende jaar verwachten wij een verdere daling van het deelnemersbestand. Het aantal ingegane pensioenen zal zich rond het huidige niveau stabiliseren, terwijl het aantal gewezen deelnemers door pensionering verder zal dalen.

Rotterdam, 10 juni 2008

M.F. Groot

S.E. Eisma

A.C. Snelleman

J.N. van Wiechen

Jaarrekening

Algemene toelichting

1 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

1.1 Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde verslaggevingsregels voor pensioenfondsen. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. De overige activa en passiva worden gewaardeerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen, waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelselwijziging zoals opgenomen in paragraaf 1.2.

1.2 Stelselwijziging

Per 1 januari 2007 is de Pensioenwet in werking getreden; onderdeel van de Pensioenwet is het Financieel Toetsingskader (FTK). In het FTK is de manier waarop DNB haar toezicht op pensioenfondsen uitoefent vastgelegd. Het FTK stelt daarbij de kaders waarbinnen een pensioenfonds moet opereren. Besloten is het FTK ook toe te passen voor de jaarverslaggeving daar dit aansluit bij het door het Bestuur gehanteerde beleid.

Voorgaande jaren zijn de Actuariële Principes Pensioenfondsen (APP) toegepast als waardering. Het FTK gaat, in tegenstelling tot APP, uit van een *fair value*-waardering van activa en passiva. Derhalve is sprake van een stelselwijziging. De stelselwijziging heeft betrekking op:

- overgang van 2% rekenrente naar de rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB;
- de pensioenverplichtingen worden berekend volgens overlevingskansen van een generatietafel 2000-2050 inclusief toepassing sterftetrend. Voorheen werd gebruikgemaakt van de overlevingstafel GBM/GBV 1995-2000 zonder toepassing sterftetrend.

De vergelijkende cijfers 2006 zijn in de jaarrekening 2007 voor genoemde aspecten niet aangepast, omdat de toegepaste generatietafels pas in 2007 beschikbaar zijn gekomen.

De cijfers over 2007 zijn niet meer herrekend naar de APP gezien het ontbreken van de relevantie.

Het cumulatieve effect van de stelselwijziging is in het vermogen primo 2007 verwerkt en kan als volgt worden gespecificeerd:

	€
Overgang op generatietafel	3.575.325
Overgang op rentetermijnstructuur DNB	(14.295.798)
	<hr/>
Totaal cumulatief effect	10.720.473

1.3 *Toelichting op het kasstroomoverzicht*

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd, Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

1.4 *Vreemde valuta*

Vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de omrekening voortvloeiende koersverschillen worden opgenomen onder de Overige baten en lasten in de staat van baten en lasten. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers van afwikkeling.

1.5 *Aandelen*

Aandelen worden gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum, indien ter beurse verhandelbaar. Indien aandelen niet ter beurse verhandelbaar zijn dan worden ze gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of, indien beschikbaar, de intrinsieke waarde.

1.6 *Obligaties en obligatiefondsen*

Obligaties en obligatiefondsen worden gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum.

1.7 *Hypothecaire leningen*

Hypothecaire leningen worden gewaardeerd op basis van nominale waarde, onder aftrek van een eventuele voorziening voor oninbaarheid.

1.8 *Deposito's*

Deposito's worden gewaardeerd op basis van nominale waarde.

1.9 *Vorderingen, overlopende activa en overige activa*

Vorderingen, overlopende activa en overige activa worden gewaardeerd op basis van nominale waarde, rekening houdend met een voorziening wegens oninbaarheid.

1.10 *Liquide middelen*

Liquide middelen worden gewaardeerd op basis van nominale waarde.

1.11 *Voorziening pensioenverplichtingen en Aandeel herverzekeraar in technische voorzieningen (VPV)*

De VPV betreft de op actuariële grondslagen bepaalde waarde van de pensioenverplichtingen die het Fonds jegens de verzekerden heeft. De belangrijkste kenmerken van de methode die is gevolgd om de voorziening vast te stellen zijn de volgende:

- De pensioenverplichtingen zijn berekend op het niveau per balansdatum.
- De pensioenverplichtingen zijn berekend over de voltooide deelnemersjaren. De aanspraken over de toekomstige deelnemersjaren zijn buiten beschouwing gelaten.
- Voor arbeidsongeschikte deelnemers is de contante waarde van de aanspraken over toekomstige deelnemersjaren in de voorziening opgenomen.

De VPV is berekend op basis van de volgende grondslagen:

- Overlevingstafel: Generatietafel 2000-2050 startend per 1 januari 2007 met de prognoseperiode 2004-2009, met een leeftijdsterugstelling van twee jaar voor zowel mannen als vrouwen. De gehanteerde overlevingstafel per ultimo 2006 is de GBM/GBV 1995-2000, met een leeftijdsterugstelling van twee jaar voor zowel mannen als vrouwen.
- Geboortedata: verondersteld is dat alle verzekerden zijn geboren op 1 juli van hun geboortjaar.
- Rentevoet: De gehanteerde rekenrente per ultimo 2007 is gebaseerd op de door DNB voorgeschreven rentetermijnstructuur. De gehanteerde rekenrente per ultimo 2006 bedraagt 2%.
- Gehuwdheidsfrequentie: voor deelnemers en slapers 100% vóór en op de pensioendatum. Voor pensioengerechtigden is uitgegaan van de werkelijke burgerlijke staat. Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op drie jaar gesteld.
- Indexatie: De pensioenrechten en pensioenaanspraken van pensioengerechtigden en gewezen deelnemers worden niet doelgericht aangepast. Het bestuur van het Fonds kan evenwel besluiten om jaarlijks een toeslag te verlenen indien de financiële situatie van het Fonds zodanig is dat toekenning van een toeslag niet ten koste gaat van de pensioenrechten en pensioenaanspraken en het Fonds over vrij eigen vermogen beschikt. Er wordt niet gereserveerd voor eventuele toekomstige indexatie.

1.12 *Overige technische voorzieningen*

Voorziening administratiekosten

De voorziening administratiekosten houdt verband met de toekomstige uitvoeringskosten van de pensioenregeling. De voorziening bedraagt 6% van de voorziening pensioenverplichtingen per einde van het boekjaar. Jaarlijks valt ter dekking van de administratiekosten 0,5% van de voorziening pensioenverplichtingen aan het begin van het boekjaar vrij.

Invaliditeitsvoorziening

De invaliditeitsvoorziening houdt verband met het risico van voortzetting van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid en het eigen behoud bij de arbeidsongeschiktheidsuitkering.

De invaliditeitsvoorziening bedraagt minimaal 15% van de contante waarde van de nog op te bouwen pensioenaanspraken van de actieve deelnemers.

2 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

2.1 Algemeen

De resultaten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd; verliezen reeds zodra zij voorzienbaar zijn.

2.2 Beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan:

- rente;
- dividend;
- soortgelijke opbrengsten.

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten wordt verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardewijzigingen en valutaresultaten.

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d.

2.3 Saldo overdracht van rechten

De post Saldo overdracht van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen. De overgedragen rechten worden berekend volgens de wettelijke regels.

2.4 Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Balans per 31 december 2007
(na voorgestelde resultaatbestemming)

	31 december 2007		31 december 2006	
	€	€	€	€
Beleggingen				
Aandelen (1.1)	92.300.296		87.712.829	
Obligaties en obligatiefondsen (1.2)	52.991.109		53.637.637	
Hypothecaire leningen (1.3)	1.153.589		1.168.755	
Deposito's (1.4)	4.000.000		9.885.256	
		<u>150.444.994</u>		<u>152.404.477</u>
Vorderingen en overlopende activa				
Aandeel herverzekeraar in technische voorzieningen (4.2)	37.060		62.083	
Te ontvangen interest / dividend	1.167.516		1.367.333	
Overige vorderingen	18.759		173	
		<u>1.223.335</u>		<u>1.429.589</u>
Liquide middelen (2)		42.658		57.781
		<u>151.710.987</u>		<u>153.891.847</u>

	31 december 2007		31 december 2006	
	€	€	€	€
Stichtingskapitaal en reserves (3)				
Stichtingskapitaal	227		227	
Wettelijke reserves	15.738.895		15.010.560	
Overige reserves	83.629.957		69.418.931	
		99.369.079		84.429.718
Technische voorzieningen				
Voorziening pensioenverplichtingen (4.1)	47.194.084		61.121.590	
Overige technische voorzieningen (4.3)	4.536.921		5.278.746	
		51.731.005		66.400.336
Overige schulden en overlopende passiva		610.903		3.061.793
		<u>151.710.987</u>		<u>153.891.847</u>

Staat van baten en lasten

	2007	2006
	€	€
Beleggingsopbrengsten (5)		
Directe beleggingsopbrengsten	2.327.675	2.511.874
Indirecte beleggingsopbrengsten	4.302.069	15.874.483
Kosten van vermogensbeheer	(8.317)	(7.105)
	<u>6.621.427</u>	<u>18.379.252</u>
Saldo overdrachten van rechten (6)	17.470	(6.688)
Pensioenuitkeringen (7)	(5.684.948)	(5.834.802)
Mutatie balanspost voorziening pensioenverplichtingen (4.1)	3.791.599	2.649.127
Mutatie balanspost overige technische voorzieningen (4.3)	133.671	82.968
Mutatie balanspost Aandeel herverzekeraar in technische voorzieningen (4.2)	(1.435)	30
Herverzekeringen (8)	(78.316)	(8.209)
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	(408.059)	(401.488)
Overige baten en lasten	(172.521)	(2.987.639)
	<u>(2.402.539)</u>	<u>(6.506.701)</u>
Saldo van baten en lasten	<u>4.218.888</u>	<u>11.872.551</u>

Kasstroomoverzicht

	2007		2006	
	€	€	€	€
Kasstroomen uit operationele activiteiten				
<i>Uitgaven:</i>				
Pensioenuitkeringen (7)	(5.684.948)		(5.834.802)	
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	(408.059)		(401.488)	
Overig (*)	(2.641.998)		(514.970)	
		(8.735.005)		(6.751.260)
Kasstroomen uit financieringsactiviteiten				
<i>Uitgaven:</i>				
Kosten van vermogensbeheer (5)	(8.317)		(7.105)	
Overgedragen pensioenverplichtingen (6)	-		(6.688)	
Premies herverzekering (8)	(86.325)		(13.441)	
	(94.642)		(27.234)	
<i>Ontvangsten:</i>				
Directe beleggingsopbrengsten (5)	2.527.492		2.718.458	
Winstdeling herverzekering (8)	8.009		5.232	
Overgenomen pensioenverplichtingen (6)	17.470		-	
	2.552.971		2.723.690	
		2.458.329		2.696.456
Kasstroomen uit investeringsactiviteiten				
<i>Ontvangsten:</i>				
Verkopen en aflossingen van beleggingen (1.1, 1.2, 1.3)	5.016.797		13.380.196	
<i>Uitgaven:</i>				
Aankopen en verstrekkingen beleggingen (1.1, 1.2, 1.3)	(4.640.500)		(4.011.615)	
		376.297		9.368.581
Mutatie geldmiddelen		(5.900.379)		5.313.777

* In 2007 is hierin de betaling van de jubileumcruise ter gelegenheid van het 70-jarige bestaan van het Fonds verantwoord.

Actuariële en bedrijfstechnische analyse

	2007	2006
	€	€
Resultaat op interest		
Directe en indirecte beleggingsopbrengsten	6.621.427	18.379.252
Af: actuariële benodigde rente	(2.158.982)	(1.422.101)
	<u>4.462.445</u>	<u>16.957.151</u>
Resultaat op kosten		
Beschikbaar voor administratiekosten	313.684	318.854
Af: pensioenuitvoerings- en administratiekosten	(408.059)	(401.488)
	<u>(94.375)</u>	<u>(82.634)</u>
Resultaat op financiering		
Af: premies herverzekering	(78.316)	(8.209)
Af: aanspraken actieven, ingegane pensioenen en premievrijen	(690.674)	(923.439)
Af: indexering	(811.526)	(821.171)
	<u>(1.580.516)</u>	<u>(1.752.819)</u>
Resultaat op grondslagen		
Resultaat op sterfte	(181.710)	551.346
Resultaat op uitkeringen	26.596	(21.386)
Resultaat op pensionering	(728)	17.374
Resultaat op waardeoverdrachten	(2.258)	9.968
Wijziging rentetermijnstructuur	2.561.408	-
Overig	90.547	80.360
	<u>2.493.855</u>	<u>637.662</u>
Overige resultaten		
Gratificaties e.d.	(890.000)	(3.860.423)
Overig	(172.521)	(26.386)
	<u>(1.062.521)</u>	<u>(3.886.809)</u>
	<u>4.218.888</u>	<u>11.872.551</u>

Toelichting op de balans

1 Beleggingen

1.1 Aandelen

	2007	2006
	€	€
Stand begin boekjaar	87.712.829	74.605.358
Aankopen	-	3.999.078
	87.712.829	78.604.436
Verkopen	(10.048)	(8.861.172)
Waarderingsverschillen	4.597.515	17.969.565
Stand einde boekjaar	92.300.296	87.712.829

De beleggingen in aandelen staan ter vrije beschikking.

1.2 Obligaties en obligatiefondsen

	2007	2006
	€	€
Stand begin boekjaar	53.637.637	59.362.961
Aankopen	4.640.500	-
	58.278.137	59.362.961
Verkopen c.q. aflossingen	(4.991.582)	(3.630.242)
Waarderingsverschillen	(295.446)	(2.095.082)
Stand einde boekjaar	52.991.109	53.637.637

De beleggingen in obligaties en obligatiefondsen staan ter vrije beschikking.

1.3 Hypothecaire leningen

	2007	2006
	€	€
Stand begin boekjaar	1.168.755	2.045.000
Verstrekkingsen	-	12.537
	1.168.755	2.057.537
Verkopen c.q. aflossingen	(15.166)	(888.782)
Stand einde boekjaar	1.153.589	1.168.755

De beleggingen in hypothecaire leningen staan ter vrije beschikking.

1.4 Deposito's

	2007	2006
	€	€
Deposito's in EUR	4.000.000	7.550.000
Deposito's in USD	-	2.335.256
Stand einde boekjaar	4.000.000	9.885.256

De beleggingen in deposito's staan ter vrije beschikking.

2 Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bank- en girorekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

3 Stichtingskapitaal en reserves

Als gevolg van de wijzigingen in de wettelijke bepalingen voor het vormen en aanhouden van wettelijke en herwaarderingsreserves worden herwaarderingsreserves aangehouden voor de volgende niet-gerealiseerde herwaarderingsreserves:

1. Waardevermeerderingen van activa waarvan waardeveranderingen via de staat van baten en lasten zijn verantwoord en waarvoor geen frequente marktnoteringen bestaan. Deze categorie geldt voor de vastgoedbeleggingen, de niet-beursgenoteerde effecten en de niet-beursgenoteerde afgeleide financiële instrumenten.
2. Waardevermeerderingen van activa die rechtstreeks worden verwerkt in het eigen vermogen.
3. Waardeveranderingen van financiële instrumenten die dienen en effectief zijn als afdekkingsinstrument.

Het saldo van de positieve herwaarderingsreserves per 31 december 2007 met betrekking tot

waardevermeerderingen van activa waarvan waardeveranderingen via de staat van baten en lasten zijn verantwoord en waarvoor geen frequente marktnoteringen bestaan, bedraagt € 15.738.895.

	2007	2006
	€	€
Stichtingskapitaal en reserves		
Stichtingskapitaal	227	227
Wettelijke reserves	15.738.895	15.010.560
Overige reserves	83.629.957	69.418.931
	<u>99.369.079</u>	<u>84.429.718</u>

Mutatieoverzicht

	Stichtings- kapitaal	Wettelijke reserves	Overige reserves	Totaal
	€		€	€
Stand begin boekjaar	227	15.010.560	69.418.931	84.429.718
Cumulatief effect stelselwijziging	-	-	10.720.473	10.720.473
Wijziging wettelijke reserves	-	728.335	(728.335)	-
Bij: resultaat boekjaar	-	-	4.218.888	4.218.888
Stand einde boekjaar	<u>227</u>	<u>15.738.895</u>	<u>83.629.957</u>	<u>99.369.079</u>

4 Technische voorzieningen

4.1 Voorziening pensioenverplichtingen

	2007	2006
	€	€
Stand begin boekjaar	61.121.590	63.770.717
Stelselwijziging overlevingstafel en rentetermijnstructuur	(10.135.907)	-
	<u>50.985.683</u>	<u>63.770.717</u>
<i>Toevoegingen:</i>		
Interest	1.971.488	1.232.156
Verworven aanspraken actieve deelnemers, ingegane pensioenen en premievrijen	474.908	878.714
Indexatie van rechten van slapers en gepensioneerden	767.026	823.559
Waarde-overdrachten	18.611	(16.656)
Pensionering en overlijden	278.511	(568.720)
	<u>3.510.544</u>	<u>2.349.053</u>
<i>Vrijval:</i>		
Uitkeringen	(4.824.145)	(4.917.820)
Wijziging rentetermijnstructuur	(2.418.289)	-
Overig	(59.709)	(80.360)
	<u>(7.302.143)</u>	<u>(4.998.180)</u>
Stand einde boekjaar	<u>47.194.084</u>	<u>61.121.590</u>

4.2 Aandeel herverzekeraar in technische voorzieningen

	2007	2006
	€	€
Stand begin boekjaar	62.083	62.053
Stelselwijziging overlevingstafel en rentetermijnstructuur	(23.588)	-
	<u>38.495</u>	<u>62.053</u>
<i>Toevoegingen:</i>		
Interest	1.512	1.217
Indexatie van rechten	1.521	2.388
Overig	111	(1.170)
	<u>3.144</u>	<u>3.605</u>
<i>Vrijval:</i>		
Uitkeringen	(2.601)	(2.405)
Wijziging rentetermijnstructuur	(1.978)	-
	<u>(4.579)</u>	<u>(3.575)</u>
Stand einde boekjaar	<u>37.060</u>	<u>62.083</u>

4.3 Overige technische voorzieningen

4.3.1 Voorziening administratiekosten

	2007	2006
	€	€
Stand begin boekjaar	3.663.570	3.822.520
Stelselwijziging overlevingstafel en rentetermijnstructuur	(608.154)	-
	<u>3.055.416</u>	<u>3.822.520</u>
<i>Toevoegingen:</i>		
Interest	122.292	160.038
Opslag in premies	30.031	52.723
Dotatie	101.971	-
	<u>254.294</u>	<u>212.761</u>
<i>Vrijval:</i>		
Beschikbaar voor kosten	(313.684)	(318.854)
Vrijval	-	(52.857)
Wijziging rentetermijnstructuur	(145.097)	-
Overig	(21.508)	-
	<u>(480.289)</u>	<u>(371.711)</u>
Stand einde boekjaar	<u>2.829.421</u>	<u>3.663.570</u>

4.3.2 Invaliditeitsvoorziening

	2007	2006
	€	€
Stand begin boekjaar	1.615.176	1.539.194
<i>Toevoegingen:</i>		
Opslag in reguliere koopsommen	25.610	44.858
Benodigde interest	66.714	31.124
	<u>92.324</u>	<u>75.982</u>
Stand einde boekjaar	<u>1.707.500</u>	<u>1.615.176</u>

Toelichting op de staat van baten en lasten

5 Beleggingsopbrengsten

	Direct	Indirect	2007	2006
	€	€	€	€
Aandelen	-	4.597.515	4.597.515	17.969.565
Obligaties en obligatiefondsen	1.974.729	(295.446)	1.679.283	82.582
Hypothecaire leningen	38.571	-	38.571	57.067
Deposito's	309.903	-	309.903	282.624
Overige interestbaten / lasten	4.472	-	4.472	(5.481)
	<u>2.327.675</u>	<u>4.302.069</u>	<u>6.629.744</u>	<u>18.386.357</u>
Af: kosten vermogensbeheer	-	(8.317)	(8.317)	(7.105)
	<u>2.327.675</u>	<u>4.293.752</u>	<u>6.621.427</u>	<u>18.379.252</u>

6 Saldo overdrachten van rechten

	2007	2006
	€	€
Overgenomen pensioenverplichtingen	17.470	-
Overgedragen pensioenverplichtingen	-	(6.688)
	<u>17.470</u>	<u>(6.688)</u>

7 Pensioenuitkeringen

	2007	2006
	€	€
Ouderdomspensioenen	2.806.110	2.931.757
Nabestaandenpensioenen	1.986.613	2.002.905
Arbeidsongeschiktheidspensioenen	4.726	4.545
Herverzekering arbeidsongeschiktheidspensioenen	(2.501)	(2.405)
Gratificaties	890.000	898.000
	<u>5.684.948</u>	<u>5.834.802</u>

8 Herverzekeringen

	2007	2006
	€	€
Premies herverzekering	(86.325)	(13.441)
Winstdeling herverzekering	8.009	5.232
	<u>(78.316)</u>	<u>(8.209)</u>

Er geldt een winstdelingsregeling met de herverzekeraar waarbij jaarlijks wordt vastgesteld of er ten aanzien van de gezamenlijke participanten een positief verschil bestaat tussen de betaalde premies en de gedeclareerde schaden.

9 Beloningen bestuurders

De bezoldiging voor de Directie bedraagt voor het gehele boekjaar 2007 € 119.757 (2006: € 118.279). De leden van het Bestuur ontvangen geen bezoldiging.

Resultaatbestemming

Vooruitlopend op het bestuursbesluit conform artikel 4.7 van de statuten van het Fonds is het resultaat over het boekjaar 2007 van € 4.218.888 ten gunste gebracht van de Overige reserves.

Overige gegevens

Vaststelling

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds HAL heeft de jaarrekening 2007 vastgesteld in de vergadering van 10 juni 2008.

Financiële overeenkomst met sponsor

Zoals tussen werkgever en het Fonds overeengekomen, betaalt de werkgever de actuariële benodigde premie indien de dekkingsgraad op basis van een op 4% berekende voorziening pensioenverplichtingen van het Fonds tussen 120% en 130% ligt.

Indien de dekkingsgraad hoger is dan 130% voorziet de overeenkomst in een mechanisme van premiekorting.

Indien de dekkingsgraad lager is dan 120% voorziet de overeenkomst in extra premiestortingen door de werkgever.

	<u>2007</u>
Kostendekkende premie o.b.v. FTK	856.421
Actuariële benodigde premie	910.619

Voor de jaren 2006 en 2007 is aan de werkgever geen premie in rekening gebracht.

Met ingang van 1 januari 2008 is tussen werkgever en het Fonds een nieuwe uitvoeringsovereenkomst gesloten. Met betrekking tot de premiebetaling is hierin het volgende overeengekomen:

- De werkgever betaalt de kostendekkende premie, berekend op basis van een gedempte rekenrente van 4%.
- Indien de dekkingsgraad hoger is dan het op basis van artikel 132 van de Pensioenwet berekende vereist eigen vermogen voorziet de overeenkomst in een mechanisme van premiekorting.
- Indien de dekkingsgraad lager is dan het op basis van artikel 132 van de Pensioenwet berekende vereist eigen vermogen voorziet de overeenkomst in extra premiestortingen door de werkgever.
- De werkgever is bevoegd de feitelijk af te dragen premie te maximeren op 30% van de salarissom van de deelnemers aan de pensioenregeling.

Actuariële verklaring

De actuariële verklaring is opgenomen op pagina 38.

Accountantsverklaring

De accountantsverklaring is opgenomen op pagina 40.

Rotterdam, 10 juni 2008

M.F. Groot

S.E. Eisma

A.C. Snelleman

J.N. van Wiechen

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds HAL te Rotterdam is aan Towers Perrin de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2007.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door het Fonds.

Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de financiële positie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Overeenkomstig de richtlijn "Samenwerking tussen accountant en actuaris ter zake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen" heeft de accountant van het Fonds mij geïnformeerd over de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ingevolge de aan mij verstrekte opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Daarbij:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen juist zijn vastgesteld; en
- heb ik mijn een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het Fonds.

Mijn onderzoek en beoordeling heb ik zodanig uitgevoerd, dat met een redelijke mate van zekerheid kan worden gesteld dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de mate van zekerheid waarmee het Fonds de tot balansdatum opgebouwde pensioenverplichtingen zal kunnen nakomen.

De beschreven werkzaamheden zijn in overeenstemming met binnen het actuariële beroep geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor het hierna te geven oordeel.

Oordeel

De bevindingen van de accountant ten aanzien van de door het Fonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Met inachtneming van het navolgende verklaar ik dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningregels en uitgangspunten, juist en toereikend vastgesteld. De op de balansdatum aanwezige middelen van het Fonds zijn ten minste gelijk aan de wettelijke eisen ten aanzien van het minimaal vereist eigen vermogen.

De totale reserves bij het Fonds zijn op de balansdatum ten minste gelijk aan de wettelijke eisen ten aanzien van het vereist eigen vermogen.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een toereikende solvabiliteit.

De vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds HAL te Rotterdam is naar mijn mening goed, mede gelet op de ruime mogelijkheden tot toeslagverlening. Daarbij is bepalend de mate van waarschijnlijkheid dat het Fonds zal kunnen voldoen aan de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, in aanmerking nemend het beleid inzake toeslagen, zoals aan verzekerden meegedeeld en in de wet- en regelgeving opgenomen criteria.

Rotterdam, 10 juni 2008
L.A. de Gruijter AAG
verbonden aan Towers Perrin

Aan het bestuur van Stichting Pensioenfonds HAL

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2007 van Stichting Pensioenfonds HAL te Rotterdam bestaande uit de balans per 31 december 2007 en de staat van baten en lasten over 2007 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten. In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de stichting. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de stichting heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds HAL per 31 december 2007 en van het resultaat over 2007 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Op grond van de wettelijke verplichting ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e BW melden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Rotterdam, 10 juni 2008

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. S. Barendregt-Roojers RA
